

Titel: Udrag fra Forord

Citation: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K4", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K4*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2002 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-f-kom-shoot-f-129.pdf> (tilgået 01. august 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K4

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

◀ **man maa tvivle om Alt** : på latin: »De omnibus dubitandum est«; en af filosofihistoriens kendte sætninger, stammer fra René Descartes (1644,18). I hans systematiske hovedværk *Principia philosophiae* (1644, da. Filosofiens principper) indgår sætningen i overskriften for 1. del § 1: »Veritatem inquirenti, semel in vita de omnibus, quantum fieri potest, esse dubitandum« (da. »Den, som søger sandheden, bør én gang i sit liv tvivle om så vidt muligt alting«). Sætningen udtrykker Descartes' forsøg på gennem metodisk tvivl om alle udsagn at nå ned til et fast fundament for en videnskabelig erkendelse og er således udgangspunktet for hans filosofiske system. Sætningen citeres af Hegel i hans forelæsninger over filosofiens historie, men i nærværende sammenhæng hentyder den til J.L. Heibergs ven og med-hegelianer, teologen H.L. Martensen (1808-84), der flere gange har refereret til Descartes' metodiske tvivl. Da Martensen i *Maanedsskrift for Litteratur* bd. 16, Kbh. 1836, s. 515-528, anmelder Heibergs *Indlednings-Foredrag til det i November 1834 begyndte logiske Coursus paa den kongelige militaire Høiskole* (495,20), skriver han således: »Fordringen 'de omnibus dubitandum est' er ikke saa let opfyldt, som den er udtalt« (s. 519). Descartes' sætning gentages i Martensens latinske licentiatafhandling *De autonomia conscientiae sui humanæ, in theologiam dogmaticam nostri temporis introducta*, Kbh. 1837, s. 19 (ktl. 648), og i L.V. Petersens danske oversættelse heraf, *Den menneskelige Selvbevidstheds Autonomie i vor Tids dogmatiske Theologie*, Kbh. 1841, s. 16 (ktl. 651). SK brugte også sætningen som undertitel på sin ufuldendte fortælling *Johannes Climacus eller De omnibus dubitandum est*, som vistnok var under udarbejdelse i 1842-43 (jf. *Pap.* IV B 1).

I trykt udgave: Bind 4 side 482 linje 4